

ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНИХ ГРАМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ ЯК ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРОБЛЕМА (НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ С. КІНГА «ІТ»)

Євтушенко Н. І.

Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет»

Статтю присвячено проблемі відтворення англomовних безеквівалентних граматичних одиниць в українському перекладі роману Стівена Кінга «Іт». У статті висвітлено наукові погляди останнього часу на взаємозв'язок перекладознавчих і контрастивних досліджень, на проблематику перекладацької еквівалентності та її структуру. Метою статті є зіставлення англomовних безеквівалентних граматичних одиниць і їхніх відповідників в українськомовному перекладі роману С. Кінга «Іт». Реалізації поставленої мети досягнуто виконанням низки завдань. Зокрема зіставлено оригінальний англomовний літературний твір і його переклад українською мовою; виявлено основні типи граматичних трансформацій англomовних безеквівалентних граматичних одиниць при перекладі українською мовою; установлено трансформаційні можливості англomовних безеквівалентних граматичних одиниць при перекладі.

Наголошено, що переклад безеквівалентних граматичних одиниць художніх текстів українською мовою диктує необхідність зважати на різницю в граматичних структурах англійської та української мов, урахувати функціональний статус безеквівалентної одиниці, її композиційну роль, а також прагматичний аспект висловлювання. З'ясовано, що такі граматичні трансформації, як перестановка слів і заміна форм слів, додаток різних членів речення, комутація видів синтаксичного зв'язку, обмін одних членів речення на інші, трапляються найчастіше в перекладі художніх творів. При «накладенні» мовних систем мови оригіналу й мови перекладу може виявитися, що в системі мови не віднайдеться еквівалента для тієї чи іншої одиниці мовної системи мови перекладу, – лексичної, граматичної або синтаксичної. Це пов'язано з тим, що між системами й структурами мов існують розбіжності, які зумовлюють появу безеквівалентних одиниць. Підсумовано, що перекладацьку стратегію, застосовану О. Красюком, С. Крикуном, А. Рогозою, можна вважати адекватною, і обрані перекладачами перекладацькі рішення вповні передають специфічний авторський стиль С. Кінга та зображають прагматику тексту.

Ключові слова: еквівалентність, мова оригіналу, мова перекладу, безеквівалентні граматичні одиниці, перекладацька трансформація.

Yevtushenko N. I. The rendering of non-equivalent grammatical units as a translation problem (based on the translation of S. King's novel "It"). The article is devoted to the problem of rendering English-language non-equivalent grammatical units in the Ukrainian translation of Stephen King's novel "It". The article highlights the existing scientific views regarding the relationship between translation studies and contrastive research, the problem of translation equivalence and its structure, the relevance of certain ways of applying translation transformations. The aim of the article is to compare English-language non-equivalent grammatical units and their counterparts in the Ukrainian translation of S. King's novel "It". The realization of this goal is achieved by addressing the following tasks: to compare the original English literary work and its translation into Ukrainian; to identify the main types of grammatical transformations of English-language non-equivalent grammatical units; to establish the transformational possibilities of English-language non-equivalent grammatical units when rendering from the English language into Ukrainian. Translation should take into account the functional status of the non-equivalent unit, its compositional function, as well as the pragmatic aspect of expression. It was shown that the most common types of translation are grammatical transformations, such as permutation, in particular of words, and substitutions, especially word forms, sentence members and types of syntactic connection, as well as the addition of sentence members. When "superimposing" the language systems of the original language and the language of translation, it may turn out that the language system will not find an equivalent for a particular unit of the language system in the language of translation – lexical, grammatical or syntactic. The existing differences between systems and structures of languages lead to the emergence of non-equivalent units. It is concluded that the translation strategy applied by O. Krasnyuk, S. Krykun, A. Rogoza can be considered adequate, and the translation decisions chosen by translators fully convey the specific idiosyncrasy of S. King and reflect the pragmatics of the text.

Key words: equivalence, language of the original, language of translation, without equivalent grammatical units, translation transformation.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Актуальність дослідження є обумовлена насамперед недостатньою розробленістю практичних принципів перекладу англomовних безеквівалентних граматичних одиниць на мате-

ріалі творів, у яких представлено їх різноманітні типи й конструкції. Такими, що найбільше відповідають цілям пропонованого дослідження, ми визнали твори американського письменника ХХ століття Стівена Кінга. Твори цього письменника досі розглядали

лише з літературознавчої точки зору. Новизна дослідження полягає в тому, що сучасні твори містять великий пласт інформації, який передбачає знання безеквівалентних мовних одиниць та конструкцій як перекладачем, так і читачем. У нашій науковій розвідці матеріалом дослідження слугує роман Стівена Кінга «It», який містить велику кількість реалій життя Америки другої половини ХХ століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Співвідношенню перекладу та лінгвістики останнім часом приділяється колосальна увага. Роботи, що стосуються цієї проблематики, настільки численні й різноманітні, що можна окреслити загальну типологію досліджень, присвячених діаді «переклад – лінгвістика». Вирізняють дві групи праць: 1) роботи, у яких положення мовознавства використовуються для обґрунтування теорії і практики перекладу (Л. С. Бархударов, В. Н. Комісаров, Я. І. Рецкер, О. Б. Федоров, О. Д. Швейцер та ін.); 2) дослідження порівняльного характеру, у яких, власне кажучи, переклади використовуються для лінгвістичних досліджень [2; 13].

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті – зіставити англомовні безеквівалентні граматичні одиниці та їхні відповідники в українськомовному перекладі роману С. Кінга «It» з метою забезпечення прагматично еквівалентного перекладу та інформаційної функції адекватності в перекладному тексті. Це значно допоможе у практиці перекладу; бо відмова від еквівалентності, від правильності оригіналу веде до зменшення значення ідентичності між текстами, до перетворення тексту перекладу в простий переказ. Реалізація поставленої мети передбачає виконання низки **завдань**: зіставити оригінальний англомовний літературний твір і його переклад на українську мову; виявити основні типи граматичних трансформацій англомовних безеквівалентних граматичних одиниць при перекладі на українську мову; установити трансформаційні можливості англомовних безеквівалентних граматичних одиниць при перекладі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переклад та контрастивна лінгвістика пов'язані між собою, адже «зв'язок між контрастивним аналізом і перекладом – двосторонній. З одного боку, переклад окремих уривків тексту може бути джерелом даних для контрастивного аналізу, з іншого – контрастивний аналіз може дати пояснення труднощів, що виникають при перекладі» [16, 49]. Окрім того, що порівняльні дослідження мають багато спільного з перекладознавством, вони також значною мірою допомагають у практиці перекладу та навчанні перекладу.

Переклад є складним видом діяльності, адже завдання перекладача полягає не тільки в тому, щоб транслювати текст з однієї мови на іншу, але й забезпечити, по суті, міжкультурну взаємодію, тобто «взаємодію носіїв різних культур» [5, 15; 13, 486], адекватно передати національно і культурно марковану інформацію. Проблема забезпечення адекватної міжкультурної взаємодії сьогодні надзвичайно актуальна, оскільки внаслідок процесів глобалізації та інтеграції представники різних культур все частіше взаємодіють як безпосередньо, так і опосеред-

ковано. Перекладені художні тексти є однією з форм опосередкованої міжкультурної взаємодії, тому питання передачі лінгвально і екстралінгвально маркованої інформації не менш важливе при перекладі таких текстів [4, 6]. Поняття еквівалентності оригінального тексту (ОТ) і перекладного тексту (ПТ) належить до ключових понять перекладознавства і становить одну з головних проблем його теорії й практики. Центральним завданням теорії перекладу є опис природи перекладацької еквівалентності та умов її досягнення. Перекладацьку еквівалентність традиційно розуміють як своєрідні відношення між текстом оригіналу (або його елементами) і текстом перекладу (або його елементами) [15, 95; 7, 38; 11, 53].

Структура еквівалентності може мати досить складний характер: одиниці відповідності при перекладі бувають різнорівневими і різноструктурними: морфемі ОТ можуть мати як еквіваленти в ПТ самостійні слова, самостійні одиниці ОТ можуть відповідати цілому словосполученню на ПТ [8, 40–41]. Але при встановленні еквівалентності на різних рівнях деякі одиниці ОТ залишаються з різних причин без відповідності (еквівалента) в ПТ. Залежно від функції тієї чи іншої одиниці перекладач постійно змушений маніпулювати змістом тексту оригіналу: видозмінювати його, перерозподіляти між одиницями мови та відрізками тексту, жертвувати деякими елементами й вводити нові, замінювати одні елементи іншими тощо [8, 64]. Як вважає Л. К. Латишев, поняття «безеквівалентності» є відносним. «Безеквівалентний» означає, що в системі мови оригіналу існує мовна одиниця, а в мові перекладу її немає. У зв'язку із цим еквівалент мови перекладу для відсутньої одиниці створюється у процесі перекладу [8, 121].

Безеквівалентними є такі одиниці мови оригіналу, які не мають регулярних відповідників у мові перекладу [9, 38]. Серед безеквівалентних одиниць розрізняють безеквівалентну лексику і безеквівалентні граматичні форми та конструкції. Безеквівалентні граматичні одиниці в англійській мові – це морфологічні та синтаксичні одиниці (частини мови, словоформи та синтаксичні конструкції), які не мають відповідників в іншій мові. Для англійської мови це деякі частини мови (артикль, герундій, окремі модальні дієслова), а також безеквівалентні синтаксичні структури – предикативні конструкції з неособовими формами дієслова. Отже, безеквівалентними граматичними одиницями можуть бути як окремі морфологічні форми й частини мови, так і синтаксичні структури.

Існування в мові оригіналу безеквівалентних одиниць, для яких у мові перекладу немає відповідності, пояснюється специфічними особливостями систем обох мов. Порівняння мовних систем веде до виявлення ступеня їх взаємної категоріальної симетрії / асиметрії [10, 45] (поняття «категорія» вживається тут у широкому сенсі – як будь-яка група мовних елементів, виділюваних на основі будь-якої загальної властивості). Найбільший інтерес представляють відмінності, розбіжності між цими мовами, які становлять щось унікальне, специфічне, що відрізняє одну мову від іншої і дозволяє говорити

про їхню своєрідність. Так, в англійській мові існує набагато більше форм інфінітива. Як і в попередніх випадках, їх не можна передати українською мовою, оскільки в ній подібних форм немає і їхнє значення передається тільки описово. Окрім своїх морфологічних ознак, інфінітиви англійської та української мов відрізняються також звичаями синтаксичного вжитку. Український інфінітив видається обмеженішим щодо варіантів вжитку в реченні. Ю. О. Жлуктенко перелічує сім різних властивостей англійського інфінітива. Майже в кожному випадку він матиме інший відповідник в українській мові. Фактично при виборі українського відповідника «завжди треба враховувати функціональний статус реалії, її композиційну функцію, її маркованість, прагматичний аспект висловлювання» [14, 98–99]. Як показує порівняльний аналіз, деякі одиниці лексичних систем англійської та української мов з різних причин не мають регулярних відповідностей. Такі безеквівалентні одиниці трапляються також в інших системах порівнюваних мов, а саме на словотвірному, граматичному, фразеологічному, синтаксичному рівнях. До безеквівалентних одиниць англійської та української мовної системи відносять: національні реалії; тимчасово безеквівалентні терміни або неологізми; безеквівалентні фразеологічні одиниці, зокрема ті, що відображають національну специфіку або колорит країни, предикативні конструкції з неособовими формами дієслова.

Як зазначає Г. Чумак, художній переклад є одним з найпоказовіших проявів міжлітературної і міжкультурної взаємодії [14]. Він залучає відтворення змістових та смислових елементів тексту оригіналу за допомогою лексичних, морфологічних, синтаксичних та стилістичних відповідностей. Ряд дослідників пропонують різні класифікації перекладацьких трансформацій на види і типи. Л. С. Бархударов стверджує, що всі перекладні трансформації зводяться до чотирьох елементарних видів, а саме: перестановки; граматичних та лексичних заміни; додавання [1, 190]. Невід'ємною вимогою до перекладача при відтворенні романів С. Кінга є встановлення перекладацьких рішень, коли еквівалент мовної одиниці, яку необхідно перекласти, відсутній у мові перекладу. Текст перекладу сприймається легко та зрозуміло носіями української мови і при цьому передає ідіостиль автора оригіналу. У вторинному тексті вдало відтворено етнокультурні лексичні одиниці (порівняння, сленгові одиниці, жаргонізми тощо). Щодо реалій, то перекладачі використовують прийоми калькування та транскодування, але додані культурологічні коментарі усувають бар'єри, що можуть виникнути через нерозуміння зазначених явищ [3]. Український письменник і перекладач А. Красюк блискуче здійснив більшість перекладів С. Кінга на українську мову: романи «Острів Дума», «Коли впаде темрява», «Під куполом», «11.22.63», «Воно».

У нашому дослідженні ми послуговувалися тезою, що при перекладі має бути врахований функціональний статус безеквівалентної одиниці, її композиційна функція, а також прагматичний аспект висловлювання. Теорія художнього перекладу зумовлює загальні закономірності, з яких випливають

конкретні висновки стосовно окремих мовних фактів, але в кожному випадку розуміння лінгвальних явищ слід поєднувати з естетичним відчуттям [12]. Порівнюючи оригінал твору «Воно» з його українським перекладом, спостерігаємо велику кількість різноманітних трансформацій, якими скористалися перекладачі для створення адекватного художнього перекладу. Детальніше розглянемо найяскравіші приклади з твору. Під час аналізу тексту перекладу роману «Воно», виконаного О. Красюком, С. Крикуном, А. Рогозою [12], ми виявили такі граматичні трансформації: заміна іменного присудка дієслівним; заміна прикметникового присудка іменником; заміна типу синтаксичного зв'язку. В українській мові порівняно з англійською відсутні такі граматичні категорії, як артикль та герундій, а також інфінітивні і дієприкметникові комплекси й абсолютна номінативна конструкція. В аналізованому романі герундій перекладено декількома способами:

1) інфінітивом: *He did not like going down the cellar stairs* (1) – Йому не подобалося спускатися підвальними сходами (2);

2) іменником: *George watched him closely, but without speaking or questioning* (1) – Джордж уважно за ним спостерігав, але без балачок, без розпитувань (2);

3) віддієслівним іменником: *At the time of this writing, all three sentences are under appeal* (1) – На час написання цього тексту по всіх цих трьох вироків тривають апеляції (2);

4) іменником з трансформацією додавання: *And she would finish by talking to him about the deadly foolishness of doctors* (1) – Вона б завершила промову істиною про нетямущих лікарів (12);

5) обставиною: *Then one of his feet slipped and he went sprawling, skinning one knee and crying out in pain* (1) – А потім, послизнувшись однією ступнею, він упав долічерева, обідравши собі коліно, і скрикнув від болю (2);

6) заміною типу синтаксичного зв'язку: *Talking became impossible for him* (1) – Він узагалі втрачав здатність говорити (2) – у цьому прикладі англійський герундій-підмет “talking” перекладачі відобразили за допомогою іменникового словосполучення «здатність говорити», яке виконує функцію додатка;

7) підрядним реченням: *Bill didn't like George talking to him while he did stuff* (1) – Білл не любив, щоб Джордж говорив до нього, коли він щось робить (2).

Щодо відтворення в перекладі дієприслівника, ми виявили такі перекладацькі рішення:

1. Зміна структури речення: *The match-flame guttered lower, growing blue as it hugged the cardboard stick, and then it went out* (1) – Обхопивши свою картонну паличку, полум'я сірника зменшилося, поцупило, а потім і погасло (2); тут зміна структури речення супроводжується перестановкою частин речення, вживанням у перекладі у препозиції дієприслівникового звороту.

Working carefully over a twenty-minute period (with one break to go back and get more work-slips), striking out words that were too long, changing, deleting, Ben

came up with this (1) – Ретельно **попрацювавши** протягом двадцяти хвилин (з одною перервою, щоб піти, взяти ще тих, чорнових, папірців), **викидаючи задовгі слова, міняючи, правлячи**, Бен у результаті отримав таке (2).

Спостерігаємо заміну виду дієслова “work” з недоконаного в англомовному тексті на доконаний «попрацювавши» в перекладі, при цьому видові форми інших дієприслівників залишаються у формі недоконаного виду – *striking out, changing, deleting* (викидаючи, міняючи, правлячи).

2. Додавання головних членів речення: *Eddie just sat there waiting for it to be over* (1) – *Едді просто сидів і хотів, щоб це скінчилось* (2). У наведеному прикладі англійську конструкцію багатократною і тривалою дії (Pv + Ving) уточнено мовою перекладу двома дієсловами **сидів і хотів**, які разом передають ширше значення.

3. Переклад підрядним реченням: *A sheet of newspaper floating down a gutter swollen with rain* (1) – *Зробленого з газетного аркуша човника, який плив по розбухлому від дощу вуличному риштуку* (2).

У різних за структурою наведених нижче конструкціях є спільна риса – неузгодженість суб’єктно-предикатних відношень їхньої поверхневої структури [6, 43]. Щодо перекладу в аналізованому романі предикативних конструкцій з неособовими формами дієслова, сполучення присвійного займенника з герундієм, іменника в присвійному відмінку з герундієм або іменника в загальному відмінку з герундієм, то вони виступають одним членом речення. Розглянемо їх переклад у тексті аналізованого роману:

1) складний додаток / об’єктний предикативний інфінітивний зворот або об’єктний відмінок з інфінітивом (Complex Object): *It was as strange as him giving Bill a kiss* (1) – *Це було таким же дивним, як те, що він раптом був поцілував Білла* (2);

2) складний підмет / суб’єктний предикативний інфінітивний зворот або називний відмінок з інфінітивом (Complex Subject): *Garton and Dubai may be*

seen on any given day girl-watching or playing Penny Pitch in Basseys Park, not far from where Mellon’s torn body was found floating against one of the pilings of the Main Street Bridge (1) – *Гартона з Дубеєм ледь не щодня можна побачити, коли вони розглядають дівчат або грають у цок у Бессі-парку, неподалік від того місця, де на воді проти однієї з опор Мосту Мейн-стріт було знайдено понівечене тіло Меллона* (2);

3) інфінітивна конструкція з прийменником for (For-to-Infinitive Construction): *In that instant he looked like a vulture happily guarding a freshly killed animal, waiting for it to reach exactly the right stage of tasty decomposition before beginning to dine. Eddie just sat there waiting for it to be over, to be over, to be over* (1) – *Едді просто сидів і хотів, щоб це скінчилось, скінчилось, скінчилось* (2).

В українській мові на противагу англійській відсутні інфінітивні й дієприкметникові комплекси. Для створення адекватного художнього перекладу перекладачі скористалися відтворенням безеквівалентних граматичних одиниць українською мовою підрядними реченнями та дієприслівниковими зворотами.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Отже, аналіз українського перекладу роману С. Кінга «Воно», який виконали О. Красюк, С. Крикун, А. Рогоза, дає підстави вважати його адекватним. Вибрані авторами перекладацькі рішення, на нашу думку, вповні передають специфічний авторський стиль короля жахів і відображають прагматику тексту. Перспективним видається подальше здійснення компаративного перекладознавчого дослідження на більш широкій текстовій базі із залученням аналітичних процедур та інтерпретаційної методики. Подібний інтегративний підхід сприятиме не тільки вдосконаленню наукової методики перекладознавства, а й випрацюванню нових засобів та прийомів художнього перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). Москва : Международные отношения, 1975. 240 с.
2. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
3. Головнюва-Коппа О. О., Любчик А. С. Лексичні засоби створення страху та збереження їх під час перекладу (на матеріалі творів Стівена Кінга). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація»*. 2018. Вип. 2. С. 87–91.
4. Гузикова М. О. Основы теории межкультурной коммуникации : учеб. пособие. Екатеринбург : Изд-во Уральского ун-та, 2015. 124 с.
5. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів : Вид-во Львівського університету, 1989. 215 с.
6. Карамішева І. Д. Структурні та функціональні особливості вторинної предикації в сучасній англійській мові (досвід формально-граматичного моделювання) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2005. 320 с.
7. Латышев Л. К. Перевод : проблемы теории, практики и методики преподавания. Москва : Просвещение, 1988. 160 с.
8. Латышев Л. К. Технология перевода : учеб. пособие по подготовке переводчиков. Москва : НВИ-Тезаурус, 2000. 280 с.
9. Левицкий А. Э. Функциональные подходы к классификации единиц современного английского языка. Киев : «АСА», 1998. 345 с.
10. Мархвинский А. Эквивалентность и переводимость. Проблемы изучения отношений эквивалентности в славянских языках. Москва : Диалог-МГУ, 1997. С. 45–52.

11. Урбанек Д. Понятие переводческой эквивалентности и переводческая типология лексики. *Проблемы изучения отношений эквивалентности в славянских языках*. Москва : Диалог-МГУ, 1997. С. 53–65.
12. Хіль Н. П. Відтворення національно-культурних особливостей оригіналу в художньому перекладі. URL : <http://www.confcontact.com/>
13. Чередниченко О. І. Міжкультурні аспекти перекладу. *Мовні і концептуальні картини світу* : зб. наук. праць. Спец. вип. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. С. 485–489.
14. Чумак Г. Особливості відтворення американських реалій в українських перекладах Стівена Кінга. *Studia methodologica*. Тернопіль : ТНПУ, 2013. Вип. 35. С. 197–199.
15. Швейцер А. Д. Теория перевода : Статус, проблемы, аспекты. Москва : Наука, 1988. 215 с.
16. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / ed. by Mona Baker. London / New York : Routledge, 2001. 654 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Stephen King. It. URL: <https://fobook.ru/it-%D0%BE%D0%BD%D0%BE/>
2. КІНГ С. Воно / пер. з англ. О. Красюка, С. Крикуна, А. Рогози. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». URL : <https://coollib.net/b/387662-stiven-king-vono/read>.

REFERENCES

1. Barkhudarov, L. S. (1975). Yazyk i perevod (Voprosy obshchey i chastnoy teorii perevoda) [Language and translation (Issues of general and particular theory of translation)]. Moskva: Mezhdunarodnyye otnosheniya [in Russian].
2. Bilozerska, L. P. (2010). Terminologiya ta pereklad [Terminology and translation] : navch. posibnyk dlia studentiv filolohichnoho napriamu pidhotovky. Vinnytsia: Nova kniga [in Ukrainian].
3. Golovnova-Koppa, O. O., Lyubchik A. S. (2018). Leksichni zasobi stvorennia strahu ta zberezhennta yh pidchas perekladu (na materialii tvoriv Stivena Kinga) [Lexical means of creating fear and preserving them during translation (based on the works of Stephen King)]. *Naukoviy Visnik of Kherson State University. Seriya "Perekladoznavstvo ta mizhkulturna komunikatsiya"*, 2, 87–91 [in Ukrainian].
4. Guzikova, M. O. (2015). Osnovy teorii mezhkulturnoy kommunikatsii [Fundamentals of intercultural communication theory]: ucheb. posobie. Yekaterinburg: Izd-vo Uralskogo un-ta [in Russian].
5. Zorivchak, R. P. (1989). Realia I pereklad (na materialianglomovnyh perekladiv ukrainskoy prosy) [Realism and translation (on the materials of English translations of Ukrainian prose)]. Lviv: Vid-vo Lviv University [in Ukrainian].
6. Karamisheva, I. D. (2005). Strukturni ta funktsionalni osoblivvoosti bbtorinnoi predikatsii v suchasniy angliyskiy movi (dosvid foormalno-gramatichnogo modeluvannya) [Structural and functional features of secondary predication in modern English (practice of formal grammatical modeling)]. (Dysertatsiia doctora filolohichnykh nauk). Kyiv [in Ukrainian].
7. Latyshev, L. K. (1988). Perevod : problemy teorii, praktiki i metodiki prepodavaniya. Perevod: problemy teorii, praktiki i metodiki prepodavaniya [Translation: problems of theory, practice and teaching methods]. Moskva: Prosveshcheniye [in Russian].
8. Latyshev, L. K. (2000). Tekhnologiya perevoda [Translation technology]: posobiye po podgotovke perevodchikov. Moskva: NVI-Tezaurus [in Russian].
9. Levitsky, A. E. (1998). Funktsionalnye podkhody k klassifikatsii edinits sovremennogo angliyskogo yazyka [Functional approaches to the classification of units in modern English]. Kiev: "ASA" [in Russian].
10. Markhvinskiy, A. (1997). Ekvivalentnost i perevodimost. Problemy izucheniya otnosheniy ekvivalentnosti v slavyanskikh yazykakh [Equivalence and translatability. Problems of Studying Equivalence Relations in Slavic Languages]. Moskva: Dialogue-MGU, 45–52 [in Russian].
11. Urbanek, D. (1997). Ponyatiye perevodcheskoy ekvivalentnosti i perevodcheskaya tipologiya leksiki [The concept of translation equivalence and translation typology of vocabulary]. *Problemy izucheniya otnosheniy ekvivalentnosti v slavyanskikh yazykakh*. Moskva: Dialogue-MGU, 53–65 [in Russian].
12. Khil, N. P. Vidtvorennia natsionalno-kulturnykh osoblyvostei oryhinalu v khudozhnomu perekladi [Reproduction of national and cultural features of the original in literary translation]. URL: <http://www.confcontact.com/>
13. Cherednichenko, O. I. (2001). Mizhkulturni aspekty perekladu [Intercultural aspects of translation]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*: zb. nauk. prats. Spets.vyp. Kyiv: KNU im. T. Shevchenka, 485–489 [in Ukrainian].
14. Chumak, Mr. (2013). Osoblyvosti vidtvorennia amerykanskykh realii v ukrainskykh perekladakh Stivena Kinga [Features of reproduction of American realities in Ukrainian translations of Stephen King]. *Studia methodologica*. Ternopil: TNPU, 35, 197–199 [in Ukrainian].
15. Schweitzer, A. D. (1988). Teoriya perevoda: Status, problemy, aspekty [Theory of translation: Status, problems, aspects]. Moskva: Nauka [in Russian].
16. Routledge Encyclopedia of Translation Studies / ed. by Mona Baker. London / New York: Routledge, 2001.

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. Stephen King. It. Retrieved from: <https://fobook.ru/it-%D0%BE%D0%BD%D0%BE/>
2. King S. Vono / per. z anhl. O. Krasnyuka, S. Krykuna, A. Rohozy. Kharkiv: Knyzhkovyy Klub «Klub Simeynoho Dozvillya». Retrieved from: <https://coollib.net/b/387662-stiven-king-vono/read>.